

Tark tarbimine toob

Märkimisväärne osa lõpptarbijatest Eestis elab täna korteriühistutes. Eesti korteriühistuid ühendava organisatsioonina on korteriühistute liit seadnud oma eesmärgiks toetada korteriühistuid ja ühistute liikmeid nende rollis lõpptarbijatena ning olla korteriühistutes elavate lõpptarbijate huvide esindajaks. Selleks viib Eesti Korteriühistute Liit läbi järjepidevat tarbijateemalist teavitustööd ja kaardistab korteriühistutes elavate lõpptarbijate vajadusi.

ANDRES JAADLA,
EKÜLi juhatuse esimees

Üks sihtrühm, mida euroliidus järjest enam käsitletakse, on energia lõpptarbijad. Ja seda nii energiatarbimise mõistes korteriühistu kui ka korteriühistu liikme tasandil. Eesmärgiks on võetud kompleksne süsteem, mis põhineb energia tõhusal kasutamisel, tarbimise vähendamisel, samuti selliste tehnoloogiate ja teenuste väljatöötamisel ja kasutuselevõtul, mis võimaldavad paremat energiajuhtimist muu hulgas tänu vabatahtlikkusele põhinevale ja dünaamilisele ELi raamistikule kohalikul ja lõpptarbijate tasandil. Energiaüleminekust peavad täielikult kasu saama just lõpptarbijad, kõlab euroliidu kindel seisukoht.

Asi sai alguse Euroopa Komisjoni poolt juba 25. veebruaril 2015 vastu võetud energialiidu strateegilisest raamistikust, mis kiideti heaks Euroopa Ülemkogu 19.–20. märtsi 2015. aasta tippkohtumisel ning seejärel avaldatud teatises „Uued võimalused energiatarbijatele” (COM(2015) 339 final) luuakse alus kodanike vajadusi keskseks seadvale energialiidule, mis võimaldab kaitsta eelkõige lõpptarbijaid.

Kasutusele võetud mõiste – säästev energeetika – on sihipärane arengusuund energiamajanduse kahjuliku keskkonnamõju vähendamiseks tehnoloogiauuenduste, taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu ja energiasäästu kaudu. Seejuures on tagatud ühiskonna sotsiaal-majandus-

likuks edenemiseks ning inimeste kvaliteetseks igapäevaeluks piisav ja hinnalt optimaalne energiavarustus.

Tarbijate kontroll energiaarvete üle

Tarbijate täieõiguslikuks osalemiseks ja neile suurema mõjuvõimu andmiseks energiaturul tuleb paigaldada arukad võrgud ja arvestid, mis oleksid taskukohased ja tulusad, tulemuslikud, lihtsasti kasutatavad, turvalised ning kohandatud nende vajadustele ja ootustele seoses teabe, oma energiatarbimise kontrollimise ja arvete vähendamisega.

Seoses sellega peab energiajuhtimise alaste meetmete eesmärk olema tarbija kontroll oma tarbimise üle, et ta saaks uute tehnoloogiate abil vähendada energiaarveid, suudaks aktiivselt turul osaleda ja saaks kasu tõhusatest ja asjakohastest kaitsemehhanismidest.

taskukohased arved

Lõpptarbijatel peab olema eri viisidel lihtne ligipääs oma energiaarvestusele, seda veebipõhiselt, aruka arvesti ja üksikasjaliku igakuise energiaarve kaudu, individuaalse nõustamise abil jne. Sellega seoses on tõusetunud vajadus teavitada tarbijaid energiaarvestuse haldamisest ja nende tarbimisandmete kasutamisest arusaadaval viisil. Soovitakse kiirendada arukate süsteemide rajamist nii võrkude kui ka tootja/tarbija tasandil, optimeerida kogu süsteemi tervikuna ja võtta kasutusele arukad arvestid, mis on olulised elemendid nõudluse tõhusaks haldamiseks tarbijate aktiivsel osalusel.

Ühe meetmena on plaanis energiaarvete arusaadavuse ja võrreldavuse parandamine Euroopa Liidus, analüüsima hakatakse energiaarvete eri koostisosi eri riikides, et töötada Euroopa tasandil välja niinimetatud standardarve, millele oleks esitatud rida arusaadavaid, selgeid ja võrreldavaid standardseid elemente lõpptarbijatele. Ühtne standardarve lihtsustaks arvete mõistmist ning võimaldaks arveid analüüsida ja lõpptarbijaid vajaduse korral nõustada ja suunata nende vajadustele paremini vastavate lepingute poole.

Tarbijate parem ligipääs teabele

Lisaks arukatele arvestitele tuleb tarbijate tööliste sõltumatus saavutamiseks tõsta inimeste

teadlikkust energia tõhusa kasutamise, keskkonnakaitse – iseäranis õhukvaliteedi parandamise – ja kliimasoojenemisega võitlemise valdkonnas. Teadlikkuse tõstmisega peab kaasnema selge ja kõikehõlmav teave selle kohta, millised on valikud, mis võimaldaksid otsustada jätkusuutliku ja taskukohase hinnaga energiavarustuse ja -juhtimise kasuks.

Samuti tuleb tagada tarbijatele ligipääs lihtsale, selgele, täielikule ja asjakohasele, kindlale, usaldusväärsele, tasuta ja sõltumatule teabele energia valdkonnas nii tarnepakkumiste, lepingute, tarbija õiguste ja kohustuste kui ka toodete ja teenuste kohta, mis võivad neil aidata vähendada oma tarbimist või arendada välja omaenda tootmisvõimsused.

Lõpptarbija energiaturule

Välja töötamisel on üleeuroopaline selge raamistik, mis pakuks tarbijate toodetud energiale lihtsat ligipääsu arukatele võrkudele, lihtsustades ja lühendades aeganõudvaid litsentseerimise ja loaandmismenetlusi ning kõrvaldades muud tõelist konkurentsi takistavad halduslikud ja regulatiivsed tõkked.

Euroopa Liidus tegeletakse praegu üksikasjaliku analüüsiga kaalumaks väljakutseid, takistusi ja võimalusi, mis on seotud energiatarbijate konkreetse osalusega energiaturul, et õppida põhjalikult tundma tarbijate olukorda ja raskusi, millega nad võivad silmitsi seista ja mis nõuaksid uusi ELi või liikmesriigi tasandi toetusmeetmeid. Samuti on loomisel ELi õigusraamistik, et tagada tootvatele tarbijatele kui uutele turuosalistele võrdsed konkurentsitingimused, kehtestamaks piisavad stimuleerivad meetmed ja vajalikud tagatised taastuvenergia decentraliseeritud tootmise ja omatarbimise stimuleerimiseks.

Eesti Korterühistute Liit on võtnud lõpptarbijate huvide ühendamise oma südameasjaks. Liidu üldkoosolek täiendas 25. mail ka vastavalt liidu põhikirja, lisades sinna ühe tegevusvaldkonnana punkti lõpptarbijate õiguste ja huvide esindamisest ning vastavasisulise teabe ja nõustamise pakkumisest. Eesti Korterühistute Liit on tarbijakaitseameti toel selle aasta sügise jooksul läbi viimas lõpptarbijatele ja sealhulgas energia lõpptarbijatele suunatud infopäevi. Infopäevade teemad valitakse hakuvalt Eesti eesistumise prioriteetidega. Oleme avanud ka meie kodulehel eraldi lehekülje <http://ekyl.ee/tarbija/ekul-lopptarbija/>, kuskoahas saab jooksvalt informatsiooni toimuva kohta.

